

جنگ جهانی علیه تنباکو!

یادداشتی از مترجم این گزارش

راقم این بطور که مقاله زیر را هم ترجمه کرده‌ام سیگاری نیستم، شش-هفت سال پیش در جریان تشکیل و تأسیس شرکت الراشدین (نماینده فروش سیگارهای شرکت آمریکائی فیلیپ موریس در ایران) مترجم توزیع‌کنندگان ایرانی سیگارهای مالبرو، کنت و غیره شدم. در دوران تصدی این شغل که گاهی شاهد چانه زدن‌های طولانی بین طرفهای ایرانی توزیع‌کننده سیگار و اعراب نماینده الراشدین در ایران بودم، به چند نکته اساسی زیر پی بردم:

۱- صنعت سیگار، به ویژه بخش توزیع و فروش آن از جمله سودآورترین صنایع دنیا است.
 ۲- قسمت عمده سیگار در هر کشور، به خصوص ایران، از طریق شبکه‌های توزیع غیرقانونی انجام می‌شود. به عبارت دیگر این شبکه‌ها قبلاً مورد استفاده فروشندگان کالاهای قاچاق بوده‌اند و شرکت‌های بزرگ ترجیح می‌دهند با این شبکه‌ها کار کنند تا با شبکه‌های سالم اقتصادی، زیرا «شبکه» راه را از چاه خوب تشخیص می‌دهد!

۳- وجود شبکه‌های غیرقانونی توزیع سیگار رشوه‌خواری و رشوه‌دهی را توسعه می‌دهد. (نمونه بارز رشوه‌خواری وطنی مدیرکل اسبق اداره دخانیات کل کشور است)

۴- سیگارهای عرضه شده از طریق تولیدکنندگان بین‌المللی باید گواهی «تازگی» داشته باشد. گواهی تازگی یعنی این که نباید از زمان تولید آنها بیش از ۹۰ روز گذشته باشد. در حالی که اغلب سیگارهای توزیع شده در ایران فاقد این گواهی است و به همین دلیل توزیع‌کنندگان سیگار سود نامتعارف می‌برند. زیرا

که سیگارهای انباری، مانده و تاریخ گذشته را ارزان می‌خرند و از طریق عوامل خود وارد کشور می‌کنند و به قیمت سیگارهای تازه خارجی می‌فروشند.

۵- مبارزه با قاچاق سیگار کار ساده‌ای نیست. زیرا حرفه‌ای است درآمدزا و اشتغال‌زا، و البته اشتغال‌کاذب. اینک توجه شما را به اصل مقاله که از نشریه «بیزنس ویک» برگردانده شده جلب می‌کنم.

●●●

چند سده است که مردان عرب در کافه‌ها و قهوه‌خانه‌ها جمع می‌شوند تا قلیان بکشند. یعنی دود تنباکو را با عبور دادن از میان آب موجود درون شیشه‌ای دهان باریک به ریه‌های خود فرو برند.

اما در ماه اوت، در شهر ابوظبی در امارات عربی متحد بر سنت دیرین قلیان کشی در قهوه‌خانه‌ها و کافه‌ها خط بطلان کشیده شد. در این شهر کشیدن قلیان یا به زبان عربی «شیشه» خطری برای تندرستی جامعه دانسته شد و مقام‌های شهرداری مصرف دخانیات را در اماکن عمومی ممنوع اعلام کردند.

در اواخر ماه سپتامبر عربستان سعودی، کویت، عمان، بحرین و قطر اجرای برنامه‌های مشترکی را برای افزایش عوارض سیگار و تنباکو، تا صد در صد آغاز

هفتمین شهر چین است که مقررات ممنوعیت کشیدن سیگار در اماکن عمومی آنها اجرا می‌شود. چند هفته پیش نیکوسازانازوما، وزیر بهداشتی آفریقای جنوبی، دو شرکت عمده تولیدکننده سیگار در این کشور به نامهای رمبراند گروپ و امپریال تنباکو را تا مغز استخوان لرزاند و ترسانند زیرا تهدید کرده که قصد دارد از این پس، بخش و درج آگهی‌های تجاری سیگار را ممنوع کند.

اگر خانم زوما، وزیر بهداشتی آفریقای جنوبی تهدید خود را عملی کند به جمع وزرای بهداشتی کشورهای لیبونی، برزیل، بلژیک، مکزیک و مجارستان خواهد پیوست.

دیوید سنویر، رئیس انجمن حقوق غیرسیگاری‌های کانادا می‌گوید: تولید و استعمال تنباکو همیشه تابع مقرراتی بوده است اما یورش اخیر علیه آن بی‌سابقه است. وی موج جدید مخالفت سازمانهای بهداشتی جهانی با تولید و استعمال سیگار را ناشی از نگرانی روز افزون سازمانهای بهداشتی جهانی نسبت به بیماریهای مرتبط با تنباکو می‌داند.

سازمان بهداشت جهانی در ۱۵ سپتامبر گزارش داد که تا سال ۲۰۲۰ مرگهای ناشی از بیماریهای مرتبط با مصرف دخانیات تا سه برابر افزایش خواهد یافت. بدین ترتیب دخانیات به تهنائی مقام اول در میان عوامل بیماری‌زا و کشنده انسان را احراز کرده است.

گارفیلد ماهود، مدیر گروه غیرسیگاریهای کانادا می‌گوید: «مقررات ضد تنباکو به طور شتابناکی در سراسر جهان سخت‌تر می‌شود و در مقایسه با یک دهه پیش در این زمینه بسیار پیشرفت کرده‌ایم.»

ایمن خبیزها و اظهارات برای غول‌های

بین‌المللی تولیدکننده سیگار مانند فیلیپ موریس، آر جی آر نایسکو، صنایع بت، روتنر و امپریال تنباکو ناگوار است.

با این که آمریکا، کانادا و اروپای غربی سالهاست محدودیتهای کشیدن سیگار را به طور فزاینده‌ای بیشتر می‌کنند، اما تولیدکنندگان سیگار دریافته‌اند که با حرکت به سوی بازارهای سودآور آسیا، اروپای شرقی، آمریکای جنوبی، آفریقا و خاور میانه می‌توانند دوام بیاورند. در عین حال که مصرف دخانیات سالانه در آمریکا ۱/۵ درصد و در بریتانیا ۲/۳ درصد کاهش نشان می‌دهد اما در کشورهای در حال توسعه ۱/۷ درصد افزایش سالانه دارد.

کردند. پیشتر، در ماه ژوئیه، شش کشور عضو شورای همکاری خلیج فارس خواهان کاهش میزان نیکوتین و خاکستر مضر سیگار شدند.

اقدام مقامات ابوظبی تنها بخشی از خبیزش ضدتنباکو و اجرای مقررات بازدارنده روز افزونی است که علیه سیگار به اجرا گذاشته می‌شود. اقداماتی که از آمریکا آغاز شده و در پهنه جهان رو به گسترش است.

از سانوپولو تا اسلوننی هر روز سیگاری‌ها محدودیت‌های جدیدی را تجربه می‌کنند. در ۱۶ اکتبر ۱۹۹۶ مقام‌های شهر تیانجین واقع در شمال چین در سراسر شهر کشیدن سیگار در اماکن عمومی را ممنوع اعلام کردند. از ۱۹۹۴ به این سو شهر تیانجین بیست و

هدفهای تازه، قربانیان جدید

شرکتهای چند ملیتی به همان سوزناکتهای به بازارهای جدید و باز روی می آورند، بر فروش سیگارهای خوش طعم تر، روش جلب زنان به کشیدن سیگار و شیوه های جدید و پیچیده تبلیغاتی خود می افزایند. آقای مارتین فلدمن تحلیلگر مؤسسه اسمیت بارنی تخمین می زند که درآمد خالص فیلیپ موریس از فروش تنباکو در سطح بین المللی در سال جاری [۱۹۹۶ میلادی] ۴/۱۴ میلیارد دلار خواهد بود که تقریباً برابر درآمد حاصل از فروش در بازار داخل آمریکا است. فلدمن

انتظار دارد که درآمد خالص شرکت فیلیپ موریس در چند سال آینده با نرخ افزایش ۲۰ درصد در سال افزایش یابد.

در هر صورت در دراز مدت، سیل بنیان کن مقررات ضد استعمال و تولید تنباکو در سراسر جهان، صنعت دخانیات را دچار کساد خواهد کرد. البته اگر صنایع دخانیات در کشورهای در حال توسعه به زودی جزه صنایع مطرود قرار بگیرند این کساد هر چه زودتر رخ خواهد داد.

از سوی دیگر گریگوری کونولی، مدیر برنامه کنترل تنباکو در ماساچوست می پرسد: آیا مبارزات و مخالفت ها در نهایت بر صنایع تنباکو اثر خواهد گذاشت؟ خود وی پاسخ می دهد: شاید در پنج سال آینده نه، اما در طی ۲۵ تا ۳۰ سال آینده حتماً تأثیر خواهد گذاشت.

صنعت تنباکو به سبلی از حملات بین المللی پاسخ می دهد. در کشورهایی مانند لهستان و مالزی، تولیدکنندگان سیگار نمی توانند تبلیغات تجاری انجام دهند. این تولیدکنندگان از چاپ لوگوها و علائم تجاری خود بر روی لباسهای زنانه و مردانه و نصب تابلوهای محیطی در ورزشگاهها باز داشته شده اند.

در اروپای غربی که روشن کردن سیگار در رستورانها، ساختمانهای اداری و سایر اماکن عمومی هنوز قابل پذیرش تر از آمریکا است، شرکت فیلیپ موریس اوایل تابستان گذشته عملهای پیشگیری کننده بپای قانع آمدن بر مقررات ممنوعیت کشیدن سیگار در حضور غیرسیگاری ها انجام داد. فیلیپ موریس مدعی شد که استنشاق دود سیگار سیگاری ها کمتر از خوردن یک قطعه بیسکویت یا شیر چرب به بدن آسیب می رساند. نتیجه این حمله یک ضد حمله از جانب اتحاد ملی تولیدکنندگان بیسکویت و کمیته ملی مبارزه با استعمال دخانیات در فرانسه بود. علیه فیلیپ موریس به خاطر این حمله در دادگاه اقامه دعوی شد.

زیان مالیاتی

مدیران صنایع تنباکو اصرار دارند که فروش بین المللی به رغم اعتراضات علیه خطرات استعمال دخانیات ادامه خواهد یافت. خانم الیزابت چو، سخنگوی مؤسسه بین المللی

تبلیغ سیگار را ممنوع خواهند کرد. اما مقامهای اداره بهداشت و بهزیستی چین معتقدند این حرکت دولت چین صرفاً برای کمک به صنایع دولتی دخانیات است زیرا این صنایع چندان تبلیغی نمی کنند و بنابراین از ممنوعیت تبلیغات سود می برند.

در ضمن کشورهایی نظیر استرالیا، نیوزلند و کانادا و فنلاند که از چندی پیش حمله و تهاجم علیه استعمال دخانیات را آغاز کرده اند، رفته رفته بر شدت عمل می افزایند. کمیته بهداشت مجلس عوام کانادا توصیه کرده است که از این پس کلیه

سیگارهای عرضه شده در کانادا باید در بسته های بدون نام و نشان و ساده به دست مصرف کنندگان برسند. بر روی این بسته ها نباید هیچ لوگو یا نام تجاری وجود داشته باشد. بلکه تنها یک هشدار به سیگاری ها بر روی آنها چاپ شود. در واقع به توصیه کمیته مذکور عرضه سیگارها باید به صورت داروهای ژنریک درآید!

در استرالیا، دادستان دادگاهی در اوایل ماه اکتبر اظهار کرد که باید داخل مغازه های تنباکو و سیگارفروشی، مکانی عمومی محسوب شود و بنابراین سیگارهای گوناگون نباید به نمایش گذاشته شوند. فعالان مخالف استعمال دخانیات در اغلب

فیلیپ موریس می گوید: «ما یکی از قانونمندترین کالاهای جهان را می فروشیم و در کوتاه مدت باید با این اعتراضات سر کنیم.»

از آنجا که شرکتهای تنباکو اکنون به بازارهایی دسترس دارند که پیشتر به طور سنتی نداشتند میانگین سهم فروش آنها در کل جهان رو به افزایش است. همچنین صنایع تنباکو بهترین مالیات دهندگان به دولتها هستند و از این رو دولتهای مختلف در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه چندان تمایلی به از دست دادن این درآمد بی دردسر ندارند.

اما آنچه که تولیدکنندگان سیگار را آزرده می سازد این است که محدودیت کشیدن سیگار از همان کشورهایی آغاز شده است که زمانی مروج آن بودند.

در نیکاراگوئه که یک کشور تولیدکننده و صادرکننده سیگار است تابستان امسال قانونی از تصویب پارلمان گذشت که به موجب آن فروش سیگار و سیگار باید به حداقل برسد و هشدار در مورد خطرات استعمال دخانیات به حداکثر.

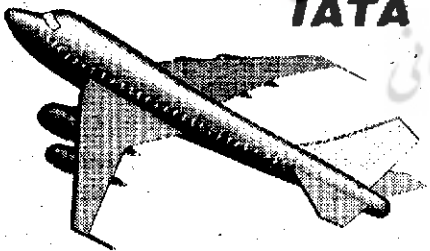
نمونه دیگر لهستان است که همیشه سرزمین سیگاری ها بود اما از ماه می طبق قانون، هیچ دستگاه خودکار فروش سیگار نباید در اماکن ورزشی و خیابانها وجود داشته باشد. و نیز رادیو تلویزیونها، سینماها از پخش آگهی های تجاری مربوط به سیگارها منع شدند.

حتی در کشور چین سیگار دوست، که در آن ۳۹٪ سیگارهای تولید شده در جسهان مصرف می شود، مقام های دولتی امسال اعلام کردند که تا پایان سال ۲۰۰۰

آژانس مسافرتی

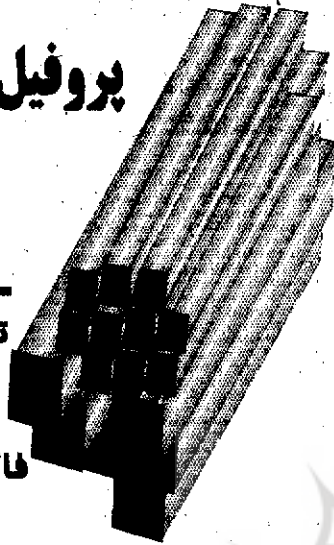
دیپان سفر

(عضو یاتا)

آهن استقلال

بورس قوطی
پروفیل ساختمانی

تلفن: ۵۶۰۶۴۷۷

۵۶۰۴۱۰۷

فاکس: ۵۶۰۷۱۲۵

هنر نزد ایرانیان است و بس!

درب پنجره چشم ساختمان
و انتخاب آن هنر است.

گروه تولیدی صنعت با استفاده از
سیستمهای کامپیوتری پیشرفته
شماست.

آهن تولیدی ایران
و نمای طبیعی آن

دفتر مرکزی: ۸۷۰۰۴۵۰

کارخانه: ۵۲۰۲۵۰۴

اقتصادی

کشورها، به جز آمریکا، بیشترین توجه خود را بر تصویب قوانین محدودکننده محطوف کرده‌اند. در آمریکا فعالان ضد تنباکو می‌کوشند مرافعه کنند و دعوای قضائی راه بیندازند. در ایتالیا، گروه برجسته ضد تنباکو موسوم به «جنگ علیه نومورها» از پیگیری دعوای قضائی مطرح شده توسط قاضی فلورانس علیه صنعت دخانیات ایتالیا امتناع کرد زیرا آن را برای آن کشور ایزاری نامؤثر و ناکارآمد تشخیص داد. قاضی فلورانس پس از آنکه پدرش بر اثر کشیدن سیگار به سرطان ریه دچار شد، علیه صنعت دخانیات ایتالیا اقامه دعوی کرده بود.

امابا افزایش اقامه دعوی در آمریکا در سایر کشورها هم، فعالان ضد دخانیات به قانون‌گذاری و تصویب قوانین محدودکننده بسنده نمی‌کنند و به مرافعه با صنایع تنباکو روی می‌آورند.

برای مثال، در اوایل ماه نوامبر، چهل سیگاری در بریتانیا علیه تولیدکنندگان سیگار به خاطر آسیب‌دیدگی ریه، اقامه دعوی کردند.

تب ضد تنباکو و استعمال دخانیات آمریکائی در سطح سیاسی نیز بالا گرفته است. دکتر جودیت مککی، مدیر شرکت مشاوره آسیائی کنترل تنباکو می‌گوید «اوایل به نظر می‌آمد که صنعت تنباکو در آسیا دژی مستحکم بنا خواهد کرد اما کم‌کم فروپاشی این دژ آغاز شده است. برای مثال هنگ کنگ هم که بازار پر رونق سیگار و سیگارت بود، به محدودیت پیام‌های بازرگانی برای دخانیات تن داده است.»

یک نکته مهم در مورد افول صنایع دخانیات در جهان این است که بر خلاف دهه‌های گذشته سیگار کشیدن مورد پسند نیست. و این ناپسندانی صرفاً از دیدگاه بهداشتی و ملاحظات نندرستی نیست بلکه دیگر رفتار آمریکائی که سیگار کشیدن یک جنبه بارز آن بود، هواخواهی در اروپا و کشورهای جهان سوم ندارد.

به گفته ریچارد دینارد، یکی از کارشناسان صنعت تنباکو، اگر مخالفتهای ماههای اخیر با استعمال دخانیات را جدی بگیریم باید اعتراف کنیم که موج مخالفت بلند، و صدای مخالفان رساتر از همیشه است.

هیأت تحریریه - ظاهراً کشور ما در جنگ جهانی علیه دخانیات روش بی‌طرفی اتخاذ کرده، زیرا جز هشدارهای بی‌اثر انجمن مبارزه با سیگار و برخی اقدامات مقطعی و غالباً نمایشی، کار دیگری برای مبارزه با این بلیه نمی‌شود. سیگار و دیگر وسائل تدخین نه تنها سبب خروج صدها میلیون ارز از کشور می‌شود، بلکه به دلیل ایجاد بیماریهای گوناگون، هزینه‌های درمانی سنگینی را به اقتصاد کشور تحمیل می‌کند. اگر به این گفته معاون دخانیات که روز ۱۰ آذر در مطبوعات کشور چاپ شد دقت کنیم ابعاد اعتیاد به سیگار را خواهیم شناخت: «در سال ۷۴ بین ۱۵ تا ۲۰ میلیارد نخ سیگار وارد کشور شده است» - موضوع تاسف‌انگیز این است که هر چند گاه یک بار شاهد چاپ آگهی‌های ثبت علائم تجاری، یا مالکیت حقوق معنوی کمپانی‌های معروف سیگارسازی در مطبوعات کشورمان هستیم. یکی از آخرین آگهی‌ها را به عنوان نمونه ذیلاً چاپ می‌کنیم، و ضمناً خوانندگان را به این نکته توجه می‌دهیم که همین مارک سیگار این روزها مورد استفاده عده‌ای از سیگاری‌هاست و چون روی پاکات آن جمله معروف "Us Tax Exempt For Us" "Outside US" دیده نمی‌شود، به نظر می‌رسد کمپانی فیلیپ موریس این سیگار را در خارج از آمریکا و برای مصرف جهان سوم‌ها تولید می‌کند. متن آگهی از این قرار است: آقایان ... ساکنین ... از طرف

PHILIP MORRIS PRODUCTS INC.

A VIRGINIA CORPORATION OF 3601 COMMERCEROAD,
RICHMOND, VIRGINIA 23234, U.S.A.

به موجب اظهارنامه شماره ۷۵۰۶۰۰۸ مورخ ۷۵/۶/۳ تقاضای ثبت پرچمی باکلمات "BOND STREET" را در طبقه ۳۴ برای توتون اعم از خام یا تهیه شده، لوازم تدخین، کبریت‌نموده‌اند مراتب جهت اطلاع عموم آگهی می‌گردد معترضین می‌توانند ظرف ۳۰ روز از تاریخ انتشار این آگهی اعتراض خود را در دو نسخه به این اداره تسلیم نمایند.

اداره مالکیت صنعتی

شایان ذکر است که این سیگار، مانند خیلی مارکهای خارجی دیگر، به فور، و در همه جا عرضه می‌شود، و چون روی پاکات آن هیچ نشانه‌ای از شرکت دخانیات ایران دیده نمی‌شود، می‌توان نتیجه گرفت بخشی از حجم عظیم سیگارهایی است که به طور قاچاق وارد می‌شود، و بدین ترتیب دولت ایران از دریافت مالیات این کالا محروم می‌ماند.

